

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/286/2020
Identifikačné číslo spisu:	5308207469
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5308207469.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ R. Č.X., bývajúceho v Č., N. XXX, 2/ M. Š., bývajúceho v Č., N. XXX, 3a/ X. B., bývajúcej v Č., L. XXX/X, 3b/ M. Š., bývajúceho v I. C. I., I. XXXX a 3c/ B. S., bývajúcej v Č., J. XXX/XX, žalobcovia 1/ a 2/ zastúpení JUDr. Ladislavom Ščurym, advokátom, so sídlom v Čadci, Mierová 1725, proti žalovaným 1/ W.. W. B., bývajúcemu v Č., N. XX a 2/ W. B., bývajúcej v Č., N. XX, o právo prechodu, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 7C/123/2008, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. októbra 2019 sp. zn. 10Co/78/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobou sa žalobcovia 1/ až 3/ (pozn. najvyššieho súdu: žalobca 3/ v priebehu odvolacieho konania zomrel, odvolací súd rozhodol o pokračovaní s jeho právnymi nástupcami - žalobcami 3a/ až 3c/) domáhali, aby súd určil, že žalobca 1/ ako vlastník rodinného domu súp. č. XXX, postaveného na parcele č. CKN XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 306 m², parcele č. CKN XXXX - záhrady o výmere 277 m², zapísaných na LV č. XXXX, katastrálne územie N., a žalobcovia 2/ a 3/ ako podieloví spoluvlastníci rodinného domu súp. č. XXX, postaveného na parcele CKN XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 380 m², parcele č. CKN XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 29 m², parcele č. CKN XXXX - záhrady o výmere 396 m², zapísaných na LV č. XXXX, katastrálne územie N., majú právo zodpovedajúce vecnému bremenu prechodu pešo, fúrikom, kárikou, koňmi a povozom cez parcely CKN XXXX/XX o výmere 51 m², CKN XXXX/X o výmere 65 m², zapísané na LV č. XXXX, katastrálne územie N. (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“). Žiadali, aby súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ strpieť žalobcom výkon tohto ich práva, zároveň navrhli priznať im trovy sporového konania.

2. Okresný súd Čadca (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. mája

2017 č. k. 7C/123/2008-397 zamietol žalobu a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcom 1/, 2/ a 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, tiež štátu priznal voči žalobcom 1/, 2/ a 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.1. Žalobcovia sa žalobou domáhali deklaratórneho rozhodnutia súdu, ktorým by súd určil, že na strane žalobcov v rade 1/ - 3/ ich právo zodpovedajúce vecnému bremenu v podobe práva prechodu pešo, fúrikom, kárikou, koňmi a povozom cez parcely CKN XXXX/XX o výmere 51 m² a CKN XXXX/X o výmere 65 m², zapísané na LV č. XXXX v katastrálnom území N., ktoré sú vo vlastníctve žalovaných, existuje. V žalobe, ako následne aj vo viacerých písomných vyjadreniach, odkazovali na § 151o ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), keď uvádzali, že sporné nehnuteľnosti užívali nerušene ako jedinú možnú prístupovú cestu k ich obydliam už ich právni predchodcovia ako podieloví spoluvlastníci spornej nehnuteľnosti už od roku 1930, nakoľko šlo o parcely, ktoré boli v minulosti spoločné a ktoré nikdy neboli rozdelené. Tieto nehnuteľnosti žalobcovia užívali so súhlasom a vedomím svojich právnych predchodcov. Žalobca 1/ odvodzoval svoje právo od X. B., ktorá mu ako podielová spoluvlastníčka a zároveň príbuzná udelila súhlas užívať sporné nehnuteľnosti. Žalobcovia 2/ a 3/ odvodzovali svoje právo od pôvodných podielových spoluvlastníkov W. a V. Š. (W. a W. Š.), otca a deda žalobcov v rade 2/ a 3/, ktorí im rovnako udelili súhlas. Sporné nehnuteľnosti boli odjakživa užívané za účelom prístupu k ich rodinným domom. Žalobcami deklarované právo prechodu sa viaže k ich osobám. Poukazovali na totožnosť sporných parciel s časťami parcely PKN XXXX, ktorá bola zapísaná v troch PKN vložkách XXX, XXX a XXX, v ktorých svedčili zápisy v prospech právnych predchodcov žalobcov. S poukazom na to, že na parcele PKN XXXX sa nachádzala dokonca aj spoločná studňa, všetci podieloví spoluvlastníci chodili cez sporné nehnuteľnosti po vodu. Predpoklad nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, dobromyseľnosť držby a nerušené užívanie, nakoľko im nik nebránil v prechode, dokonca ani samotní žalovaní, považovali za splnený. Zatiaľ čo žalovaní rozporovali žalobu s poukazom na to, že nie sú splnené predpoklady pre nadobudnutie vecného bremena zodpovedajúceho právu prechodu v prospech žalobcov po sporných nehnuteľnostiach patriacich žalovaným, a to najmä existenciu titulu, od ktorého žalobcovia odvodzujú svoje právo, na základe ktorého vstúpili do držby a užívania, spochybňovali dobromyseľnosť, s poukazom na neustále prebiehajúce spory a na to, že žalobcom predchodkyňa žalovaných L. Č.X. v užívaní a prechode bránila. Rozporovali aj rozsah a obsah vecného bremena. Pre neunesenie dôkazného bremena navrhovali žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

2.2. Súd považoval naliehavý právny záujem za daný, vychádzajúc z aktuálneho stavu vyplývajúceho z výpisu z listov vlastníctva, keď žalobcami tvrdený faktický stav nezodpovedá stavu evidenčnému. Žalobcovia produkovali tvrdenia, že v dávnej minulosti už ich právni predchodcovia z titulu existencie podielového spoluvlastníctva vykonávali právo prechodu k svojim nehnuteľnostiam a následne ho vykonávali žalobcovia na základe dohody s týmito pôvodnými podielovými spoluvlastníkmi, pričom neboli rušení v užívaní tohto práva, preto ho získali vydržaním ako vecné bremeno. Takéto rozhodnutie je deklaratórnym rozhodnutím, na rozdiel od rozhodnutia podľa § 142 ods. 3 a § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, kedy má rozsudok povahu konštitutívneho rozhodnutia, pri ktorom vzniká právo prechodu až právoplatnosťou rozsudku, ktorým bolo zriadené. Súd podrobnou výzvou z 5. marca 2013 (č. l. 292 spisu) žalobcov vyzval k ustáleniu, či predmetom žaloby je zriadenie vecného bremena rozsudkom konštitutívnym podľa § 151 Občianskeho zákonníka, v takom prípade mali žalobcovia uviesť, z akých zákonných dôvodov by malo byť právo prechodu zriadené, alebo či žalobcovia žiadajú vydať deklaratórny rozsudok, že v dávnej minulosti vzniklo ich právo prechodu vecného bremena vydržaním práva. V takom prípade je potrebné presne definovať, ktorý vlastník, resp. spoluvlastník dal súhlas k výkonu tohto práva, v akom rozsahu, či toto právo bolo po celú dobu nerušene dobromyseľne vykonávané, ak áno, od kedy do kedy a kedy k vydržaniu práva došlo, rovnako tak, ktorou osobou a od koho žalobcovia odvodzujú svoju aktívnu vecnú legitímáciu. Súd vo výzve poukázal aj na potrebu definovať, či právo prechodu je viazané k osobe, ak áno, ku ktorej alebo k nehnuteľnosti, ak áno, ku ktorej. Poukázal aj na potrebu odstrániť rozpor v tom, čo žalobcovia požadujú, keďže vecné bremeno je právom odvodeným od súhlasu vlastníka, kým tvrdenia žalobcov sú v rovine, že realizujú právo prechodu ako právni nástupcovia spoluvlastníkov, ktorí mali právo užívať nehnuteľnosť, resp. či si uplatňujú právo prechodu titulom cesty, pokiaľ bola zriadená a zamapovaná. Na uvedenú výzvu reagovala strana žalobcu podaním z 28. augusta 2013 (č. l. 296 spisu), ktorého obsah súd zhrnul už v odseku 1. odôvodnenia. Vzhľadom k týmto skutočnostiam, aj s poukazom na zmenu právnej úpravy

účinnú od 1. júla 2016, teda v priebehu sporu, aj s poukazom na to, že súd nemá poučovaciu povinnosť v danom smere, najmä v prípade, ak je strana zastúpená právnym zástupcom, súd nevyhovел návrhu žalobcov na odročenie pojednávania za účelom poskytnutia lehoty a uplatnenia sudcovskej koncentrácie v zmysle § 153 CSP, keď podľa názoru súdu dôvodom žiadosti o odročenie pojednávania a poskytnutie lehoty na produkovanie tvrdení a dôkazov neboli uvádzané iné, resp. nové skutočnosti, než tie, ktoré už boli predmetom podrobnej výzvy súdu, ktoré by mohli mať význam pre rozhodnutie vo veci. Súd už na pojednávaní, na ktorom rozsudok vyhlásil, konštatoval, že pri predbežnom právnom posúdení zohľadňoval vyjadrenie žalobcov, ktorým reagovali na výzvu súdu z 5. marca 2013.

2.3. Súd je toho názoru, že žalobcovia neunesli bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno na preukázanie svojich (v niektorých častiach odporujúcich si) tvrdení. Ak chceli deklarovať vznik svojho práva v minulosti, v takom prípade boli aktívne legitimovanými osobami. Žalovaní 1/ a 2/ boli pasívne legitimovaní, pretože ich nehnuteľnosť, parcela č. CKN XXXX/X a XXXX/XX, bezprostredne súvisí s nehnuteľnosťami žalobcov, parcelou č. CKN XXXX a na nej postaveným rodinným domom súp. č. XXX vo výlučnom vlastníctve žalobcu 1/ a parcelami č. CKN XXXX a XXXX/X, XXXX, vrátane rodinného domu súp. č. XXX, ktoré patria do podielového spoluvlastníctva žalobcov 2/ a 3/. Žalobcovia však neprodukovali tvrdenia v takej konkrétnej rovine, aby bolo možné určitým spôsobom preskúmať, kedy a medzi kým došlo k uzavretiu dohody o práve prechodu, čo bolo jej obsahom, či používanie prechodu na pešiu chôdzu, konský povoz za účelom obrábania poľnohospodárskej pôdy, ako často, či právo prechodu sa viaže k osobe alebo k nehnuteľnosti, ak áno, ku ktorej. Nevyhnutnou podmienkou daného spôsobu nadobudnutia vecného bremena je oprávnená držba, existencia právneho dôvodu, z ktorého istý subjekt so zreteľom na všetky okolnosti môže objektívne vyvodzovať a byť v dobrej viere, že z určitého právneho vzťahu mu patrí právo k cudzej veci, ktoré je spôsobilé byť obsahom vecného bremena a že vlastník je povinný strpieť výkon tohto práva.

2.4. V nadväznosti na uvedené skutočnosti súd hodnotil všetky dôkazy, vrátane výpovede svedkov na ohliadke a na pojednávaní, spolu s ďalšími listinnými dôkazmi vo vzájomnej súvislosti tak, že nebolo preukázané právo žalobcov ako právo prechodu v podobe vecného bremena, ktoré vzniklo jeho výkonom v minulosti. Svedkovia vypovedali ako pôvodní podieloví spoluvlastníci o svojom vlastnom práve prechodu, ktoré odvodzovali z titulu ich vlastníctva. Nepreukazovali aktívnu legitimáciu žalobcov prechádzať cez spornú nehnuteľnosť (ani X. B., vypočutá v spore ako svedkyňa, nepotvrdila tvrdenia žalobcu, ktorý svoje právo odvodzuje od jej súhlasu). Svedkovia sa vyjadrovali k účelu, ktorému slúžila nehnuteľnosť, ktorej vlastníckmi sú v súčasnosti žalovaní. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania, najmä z vyjadrení žalobcov a podporne aj výsluchu svedkov, ktorí sa vyjadrovali k charakteru sporných nehnuteľností v minulosti, keď tvrdili, že išlo o spoločné pozemky slúžiace na prechod ako prístupová cesta k ich domom, súd poukazuje na to, že aj keby vlastní, resp. podielový spoluvlastník v tom čase trpel prechod žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, ktorí neboli vlastníckmi, či podielovými spoluvlastníkmi cez spornú nehnuteľnosť, čo však nie je dôkazom, že bolo dohodnuté právo prechodu, ktoré vydržali žalobcovia do vlastníctva, bez ohľadu na tvrdenia žalovaných, že žalobcovia svoje právo prechodu nevykonávali nerušene a teda neboli dobromyseľní vo výkone práva, nepovažoval za relevantné, keď neboli naplnené samotné predpoklady pre vydržanie. Práve s poukazom na absenciu rozhodujúcich skutkových tvrdení k okamihu začatia plynutia vydržacej doby, teda vstupu do výkonu tohto práva, ktoré je potrebné vykonávať najmenej 10 rokov, v súlade s § 134 Občianskeho zákonníka, pričom súčasne súd uvádza, že absentovali rozhodujúce skutkové tvrdenia k titulu. V danom prípade na pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vyhlásený, strana žalobcov odkazovala na to, že žalobca 1/ odvodzoval svoje právo od súhlasu X. B. a žalobcovia v rade 2/ a 3/ od svojich právnych predchodcov W. a W. Š. zapísaných pôvodne v pozemkovej knihe. Tieto skutočnosti samé o sebe nepreukazujú titul vyžadovaný uvedeným zákonným ustanovením § 134 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ strana žalobcov poukazovala na to, že v danom prípade ide o právo viažuce sa k osobám, a to k žalobcom (in personam), súd je toho názoru, že vecné bremená, ktoré sú spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, medzi ktoré patrí aj vecné bremeno, ktorému zodpovedá právo cesty - prechodu alebo prejazdu cez susedný pozemok, pôsobia in rem. Zatiaľ čo vecné bremená, v ktorých oprávnenia slúžia určitej osobe a sú na túto osobu viazané, pôsobia in personam. Takémuto vecnému bremenu zodpovedá napríklad právo doživotného užívania určitej nehnuteľnosti, resp. jej časti a podobne, takéto právo nemožno zmluvne prevádzať a neprechádza na inú osobu.

2.5. Súd už s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, keď nepovažoval predpoklady pre vydržanie

práva na strane žalobcov s poukazom na nedostatok rozhodujúcich skutočností a dôkazov za splnené, zo skutkových tvrdení žalobcov produkovaných v priebehu celého sporu možno vyvodíť pochybnosti, či im skutočne toto právo patrí, aj preto, že sami uvádzali, že im predchodkyňa žalovaných vo výkone práva prechodu bránila, žalobcovia dokonca chceli s novými vlastníkami - žalovanými uzavrieť dohodu, resp. zmluvu o zriadení vecného bremena. Žiadali si súhlas. Ani preto nemožno hovoriť u nich o dobromyseľnosti. Ak by aj nešlo o vecné bremeno, ale o záväzok, opäť absentovali rozhodujúce skutkové tvrdenia, kedy a medzi kým vznikol, kto je z neho oprávnený a kto povinný. Súd poukazuje aj na to, že pokiaľ boli právni predchodcovia žalobcov podielovými spoluvlastníkmi pôvodných PKN parciel, s ktorými časťami sú totožné aj sporné nehnuteľnosti, užívali tieto nehnuteľnosti ako podieloví spoluvlastníci, preto k tomu nepotrebovali žiaden samostatný titul. Vytvorením nových parciel, napr. parciel patriacich žalovaným, podielové spoluvlastníctvo pôvodných podielových spoluvlastníkov zaniklo. Pre súd nebolo potom (pri nesplnení základných predpokladov vydržania práva) významným stotožňovanie sporných nehnuteľností s pôvodnými PKN parcelami, skúmanie zápisov z pôvodných pozemkníkových vložkách a podobne.

2.6. Súd poukázal na rozhodnutie sp.zn. 22Cdo/595/2001, podľa ktorého cez cudzí pozemok možno prechádzať na podklade rôznych právnych titulov, môže ísť napríklad o záväzkový vzťah, môže ísť o výprosu (vlastník pozemku prechádzanie iných osôb cez pozemok trpí, bez toho, že by im k tomuto prechádzaniu vzniklo nejaké právo). Pokiaľ ide o listiny predkladané stranou žalovaných. Súd ďalej nevykonával návrhy na vykonanie dokazovania zo strany žalovaných týkajúcich sa predovšetkým ich právnej predchodkyne, nakoľko ich vykonanie považoval za nadbytočné, pri nesplnení základných podmienok vo vzťahu k predmetu sporu. Súd sa okrajovo zaoberal aj tvrdením žalobcov ohľadne ostatných dôvodov vzniku vecného bremena (§ 142 ods. 3, § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka), ktoré však považoval za právne irelevantné. Vzhľadom ku všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že žalobcovia neuniesli bremeno tvrdenia a ani dôkazné bremeno, preto ich žalobu zamietol.

2.7. Na záver sa súd ešte zaoberal námietkou zaujatosti žalobcov vznesenou z opatrnosti ústne do zápisnice voči konajúcej sudkyňi z dôvodu vzťahu sudkyne so žalovanou v rade 2/, s ktorou má byť v priateľskom vzťahu a s ktorou sa má navštevovať, ako aj skutočnosť, že manžel sudkyne JUDr. J. O. žalovaného zastupuje v inom spore, vedenom na Okresnom súde v Čadci pod sp. zn. 5C/9/2013. Súd s poukazom na § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) zásadu písomnosti uvedenú námietku vyhodnotil ako námietku, ktorá nemala zákonné náležitosti, preto na ňu neprihliadal, nadriadenému súdu ju nepredkladal, vec prejednal a rozhodol. Najmä nebol konkretizovaný okamih, zakladajúci začiatok plynutia 7-dňovej lehoty na včasné uplatnenia práva podať námietku a ani dôkazy v zmysle § 52 ods. 2 CSP. Je predpoklad, že už v čase prevzatia predvolania na termín pojednávania dňa 10. apríla 2017 sa mohli žalobcovia ako jeho klienti o uvedenej skutočnosti, ktorému zákonnému sudcovi bola vec pridelená, dozvedieť prípadne z výzvy na vyjadrenie sa k znaleckému posudku pod menom uvedeného zákonného sudcu z 10. marca 2016. Pri netvrdenom inom okamihu ani vzhľadom na uvedené nebola lehota 7 dní zachovaná. Konajúca sudkyňa na pojednávaní oboznámila strany s tým, že žalovanú 2/ nepozná, nikdy ju nevidela, nenavštevuje sa s ňou, nemá pomer ani k stranám, ani k ich právnym zástupcom. Jej manžel JUDr. J. O. nie je právnym zástupcom žiadnej zo strán v uvedenom spore, preto táto skutočnosť nemá podľa názoru súdu relevanciu k uvedenému sporu. Súd poukazuje aj na to, že v uvedenom spore došlo k viacerým zmenám zákonného sudcu, a to s poukazom na dlhotrvajúcu pracovnú neschopnosť pôvodnej zákonnej sudkyne a následný prerušený výkon jej funkcie. Žalobcovia na začiatku sporu dokonca vzniesli námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu Čadca, o ktorej rozhodoval nadriadený súd Krajský súd v Žiline a následne na základe dovolania žalobcov aj Najvyšší súd Slovenskej republiky. Žalobcovia namietali aj osobu znalca Y.. Š. Š.M., o ktorej námietke súd rozhodol samostatným uznesením. Aj vzhľadom k uvedenému možno konštatovať špekulatívny postup žalobcov.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30 októbra 2019 sp. zn. 10Co/78/2018 potvrdil rozsudok v celom rozsahu a priznal žalovaným 1/ a 2/ voči žalobcom nárok na náhradu trov konania.

3.1. Odvolací súd v odvolaní uviedol, že okresný súd podľa názoru odvolacieho súdu posúdil vec presne v tých intenciách ako žalobcovia argumentovali či už v žalobe a následne aj po písomných výzvach

súdu, naposledy na právne významnú písomnú výzvu okresného súdu z 5. marca 2013 (na č.l. 292 spisu), teda vychádzal z tých skutočností, o ktoré žalobcovia svoj nárok opreli.

3.2. Odvolací súd zdieľa aj názor odvolateľov, že v ich žalobe vymedzený a aj uplatnený nárok spadá právne pod režim ustanovenia § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka v aplikácii s § 134 Občianskeho zákonníka, zdôrazňuje ale ďalej, že žalobu žalobcov (aj ich nárok v nej uplatnený) okresný súd posudzoval ako po skutkovej tak aj po právnej stránke prioritne z pohľadu tejto hmotnoprávnej normy. V dôvodoch rozhodnutia aj akceptovateľne vysvetlil prečo, z akého dôvodu žaloba žalobcov z pohľadu tohto ustanovenia musela byť zamietnutá, ktoré konkrétne zákonné podmienky vyžadované touto hmotnoprávnou normou v súdnej veci na strane žalobcov splnené neboli. Odvolaciemu súdu boli zrejmé dôvody, ktoré viedli okresný súd k zamietnutiu žaloby a v podstate to bolo zrejmé aj odvolateľom, pretože v odvolaní zaujali k vecnému záveru súdu aj odvolacie argumenty/námietky.

3.3. Pokiaľ odvolatelia vytýkajú, že v dôvodoch rozhodnutia argumentuje okresný súd právnymi dôvodmi zamietnutia žaloby, ktoré oni nevzniesli, resp. skutkové tvrdenia k nim ani neprodukovali, nemožno vytknúť podľa názoru odvolacieho súdu okresnému súdu ani v tomto smere nedôslednosť, práve naopak, možno konštatovať, že okresný súd až nad rámec než bolo jeho povinnosťou rozoberal a vysvetlil aj ďalšie zákonom prípustné spôsoby vzniku práva prechodu, zriadenia vecného bremena práva prechodu, práva cesty a aj zodpovedal prečo, z akých dôvodov právo/nárok žalobcov podľa uvedených alternatív hmotného práva nebolo možné posúdiť.

3.4. Okresný súd v súdnej veci vykonával aj dokazovanie v akceptovateľnom rozsahu a z dokazovania zistené skutočnosti nepreukázali žalobcami tvrdenú existenciu práva prechodu/titulom vecného bremena vydržaním/ výkonom práva prechodu cez žalovanú parcelu vo vlastníctve žalovaných.

3.5. V odvolaní žalobcovia uviedli, že vecné bremeno prechodu žiadajú ako pôsobiace k veci, ale aj k ich osobe. V súdnej veci považoval odvolací súd za nutné ozrejmiť (aj okresný súd sa o to usiloval) či a vôbec svedčí právnym predchodcom žalobcov právo vecného bremena prechodu (či už s charakterom in personam, alebo in rem).

3.6. Pokiaľ žalobcovia argumentujú, že uplatňujú vecné bremeno práva prechodu s charakterom in personam (viažuce sa ku konkrétnej osobe) v tomto smere relevantné skutkové tvrdenia neprodukovali, neuviedli na základe akého konkrétneho titulu im (k ich osobe) by malo vzniknúť právo zodpovedajúce osobnému vecnému bremenu prechodu k ich domovej nehnuteľnosti. Ak vo vzťahu k osobe žalobcu 1/ by malo byť takéto právo zriadené X. B. menovaná vo veci vypočutá ako svedkyňa (žalobcovia ju považujú za „korunnú svedkyňu“) nepotvrdila, že by takéto právo viažuce sa k osobe žalobcu 1/ zriadila, z jej výsluchu vyplýva jedine jej vedomosť, že po dotknutých parcelách všeci chodili, cez parcelu sa prechádzalo. Aj pre prípad, že by právni predchodcovia žalobcov mali cez sporné parcely ku svojej domovej nehnuteľnosti prechádzať titulom práva zodpovedajúceho osobnému vecnému bremenu - toto ich oprávnenie (ak by aj existovalo) neprechádza na ich právneho nástupcu/nástupcov, nemožno ho vykonávať ani za pomoci inej osoby, pretože oprávnený z takého vecného bremena môže užívať zaťaženie vec len pre seba a nesmie k užívaniu pribrať iného. V súhrne je zrejmé, že žalobcom právo zodpovedajúce osobnému vecnému bremenu prechodu (viažuce sa konkrétne k ich osobe) na základe nimi tvrdených dôvodov nevzniklo.

3.7. Odvolatelia existenciu práva vecného bremena prechodu (charakteru in rem) cez parcelu žalovaných vyvodili aj z tej skutočnosti, že uvedené právo už v dávnej minulosti vykonávali ich právni predchodcovia, ktorí ku svojej domovej nehnuteľnosti chodili cez spornú parcelu (aktuálne vo vlastníctve žalovaných) v minulosti ako podieloví spoluvlastníci pozemnoknižnej parcely, z ktorej boli dotknuté CKN parc. (aktuálne vo vlastníctve žalovaných) vytvorené. Ak ku svojej domovej nehnuteľnosti by právni predchodcovia žalobcov mali realizovať prechod cez pozemnoknižnú parcelu nevykonávali právo k cudzej veci, neužívali na prechod vlastníctvo iného, ale užívali svoju pozemnoknižnú parcelu na prechod ako predmet svojho podielového spoluvlastníctva.

3.8. Odvolatelia tvrdia, že už v dobe podania žaloby v roku 2008 podielové spoluvlastníctvo ich a ich právnych predchodcov k dotknutému pozemku neexistovalo. Za tohto stavu, ak ďalej tvrdia, že im vzniklo právo vecného bremena prechodu výkonom práva (v rozsahu a spôsobom výkonu ako v žalobe vymedzili) cez žalované parcely žalovaných, ktoré právo odvodzujú od dohody ešte bývalých podielových spoluvlastníkov pozemnoknižnej parcely bolo nutné, aby v žalobe uviedli konkrétne skutočnosti (vrátane aj časových údajov), z ktorých po zániku podielového spoluvlastníctva právnych predchodcov vyvodzujú vstup do držby práva vecného bremena prechodu cez nehnuteľnosti aktuálne

vo vlastníctve žalovaných, na základe ktorého konkrétneho titulu ich právni predchodcovia (prípadne žalobcovia) vstúpili do držby práva (ak týmto titulom mala byť dohoda so spoluvlastníkmi, kedy, medzi kým takáto dohoda vznikla, v ktorom konkrétnom roku a s akým obsahom takáto dohoda bola uzatvorená). Takéto konkrétne skutočnosti žalobcovia neuvádzali ani v odvolaní. Hoc odvolací súd nepochybuje o tom, že od dávnej minulosti cez žalované parcely žalobcovia (aj ich právni predchodcovia) ku svojej domovej nehnuteľnosti chodili, absentuje konkrétny a právne relevantný titul ich (prípadne ich právnych nástupcov) vstupu do držby tvrdeného práva. O to viac, lebo existencia právnej povinnosti trpieť výkon práva vecného bremena prechodu musí byť súčasne preukázaná aj u vlastníka pozemku. Tu odvolací súd dodáva, že rozhodovacia prax súdov už ustálila, že pre naplnenie dobrej viery nestačí, ak tvrdené právo k nehnuteľnosti bolo dlhodobo vykonávané bez toho, aby vlastník nehnuteľnosti v jeho výkone bránil, prípadne, že bolo vykonávané od nepamäti napr. inými obyvateľmi z danej lokality. Presvedčenie nadobúdateľa o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí, že nekoná bezprávne, musí byť podložené dôvodom oprávňujúcim k takémuto presvedčeniu, teda, okolnosťami svedčiacimi o poctivosti nadobudnutia. Ak sa držiteľ považuje za (spolu)vlastníka pozemku, nemôže ho súčasne považovať za cudzí pozemok, na ktorom možno vykonávať len právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Krajský súd dodáva navyše, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu spočívajúce v práve chôdze a jazdy nemôže nadobudnúť výkonom práva (vydržaním) ani ten, kto užíva cudzí pozemok v domnienke, že ide o verejnú cestu. Do konca ani ústny súhlas vlastníka s prechádzaním cez jeho pozemok nemôže byť právnym dôvodom oprávnenej držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. K vydržaniu nestačí len správanie, ktoré by mohlo byť obsahom takéhoto práva, takéto správanie ak má viesť k vydržaniu, musí byť vykonávané ako právo a ten, kto sa takto správa, musí byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je subjektom vykonávaného práva.

3.9. V súhrne všetkých horeuvedených súvislostí a právnych úvah aj odvolací súd musel uzavrieť, že na základe argumentácií žalobcov v žalobe, ale aj na základe argumentácií ktoré uviedli v odvolaní (s nimi sa odvolací súd zaoberal a ich preskúmal, nepovažoval ich za neprípustné novoty v odvolacom konaní) bolo nutné uzavrieť, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno na tvrdenú existenciu práva prechodu z pohľadu ust. § 151o ods. 1 OZ v aplikácii s § 134 OZ, následne odvolací súd musel konštatovať vecnú správnosť rozsudku v merite veci.

3.10. Odvolací súd konštatuje, že námietka zaujatosti nebola uplatnená kvalifikovanou formou a spôsobom ako to vyžaduje v § 52 ods. 2 prvá veta CSP. Tu odvolací súd zdôrazňuje, že podľa § 52 ods. 2 druhá veta CSP súd pre prípad, že podanie nespĺňa náležitosti podľa prvej vety naň neprihliada, v takomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Z týchto dôvodov odvolací súd za akceptovateľný a súladný s procesno-právnou úpravou v § 52 ods. 2 CSP vyhodnotil postup súdu/konajúcej sudkyne, ktorá aj v písomnom odôvodnené rozhodnutia relevantným a zákonu zodpovedajúcim spôsobom vyargumentovala, zodpovedala v dotknutej procesno-právnej otázke svoj postup. S odkazom na označenú procesno-právnu normu ani odvolací súd na námietku zaujatosti vznesenú ústne právnym zástupcom žalobcov prihliadnuť nemohol, následne odvolanie žalobcov aj v tejto časti vyhodnotil za neopodstatnené.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ a 2/, jeho prípustnosť odôvodnili v zmysle § 420 písm. e/, f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (teda, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd; odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená).

4.1. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. e/ CSP vymedzili tým, akým spôsobom a v akom rozsahu uplatnili námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi Mgr. Stehulovej na začiatku pojednávania konaného dňa 19. mája 2017. Od X. B., rod. Š. sa deň pred pojednávaním (18. mája 2017) mali dozvedieť, že zákonná sudkyňa má mať priateľský vzťah so žalovanou 2/, osobne sa navštevujú, čo žalobcovia uviedli aj súdu, preto ich námietku zaujatosti považujú za včas uplatnenú. Od žalovaného 1/ sa dňa 19. mája 2017 pred pojednávaním dozvedeli, že tohto v inej právnej veci ako advokát zastupuje manžel sudkyne. Súd prvej inštancie nepredložil vec nadriadenému súdu a vo veci meritorne rozhodol. Súd nesprávne vyhodnotil i tú skutočnosť, že námietka zaujatosti mala byť uplatnená písomne. S odkazom na čestné

prehlásenie X. B. pripojeným k ich odvolaniu poukazujú, že žalovaná 2/ mala pôsobiť ako sekretárka u JUDr. Stehulu, s celou jeho rodinou mala byť v blízkom priateľskom vzťahu. Žalobcovia zotrvali na dôvodoch ich námietky zaujatosti v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. e/ CSP.

4.2. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP uplatnili, pretože: a/ súd prvej inštancie výzvou z 5. marca 2013 uplatnil sudcovskú koncentráciu konania, túto však nebolo možné aplikovať spätne (§ 153 a § 470 ods. 2 CSP); b/ súd prvej inštancie nepripustil ďalšie dôkazy, ktoré boli relevantné pre toto konanie, čo vyjadril iba v rámci predbežného posúdenia veci; c/ súdy nevykonali potrebné dokazovanie pre preukázanie titulu vydržania vecného bremena, tak nezistili rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli potrebné pre spravodlivé rozhodnutie; d/ súd prvej inštancie sa riadne neoboznámil s celým spisom, pričom nezobral do úvahy všetky dôkazy a tieto nevyhodnotil jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach, e/ rozsudok súdu prvej inštancie je predčasný, nepreskúmateľný a rozporný, keď sa venoval všetkým možným alternatívam sporov zriadenia práva prechodu, avšak nevenuje sa formulácii samotnej žaloby; f/ dovolatelia nemali možnosť vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom - neboli oboznámení s rozsudkom vo veci 4C/219/2001, g/ odvolací súd sa riadne nevenoval judikátom uvedeným v odvolaní a vec rozhodol bez akéhokoľvek opretia sa o doterajšie judikáty NS SR; h/ nepreskúmal odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP; i/ odvolací súd mal z dôvodu vykonávania dokazovania nariadiť pojednávanie podľa § 384 ods. 1 CSP.

4.3. V dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP na podklade nedostatkov v dokazovaní obsírne polemizujú so správnosťou právnych a skutkových záverov odvolacieho súdu, čo podľa názoru dovolateľov zakladá dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V dovolaní citovali viaceré rozhodnutia krajských a dovolacích súdov Slovenskej republiky a Českej republiky a formulovali 13 otázok, ktoré sa týkajú vecného bremena.

5. Žalovaní 1/ a 2/ navrhli dovolanie zamietnuť (resp. odmietnuť) ako nedôvodné a neprípustné, navrhli priznať im náhradu trov dovolacieho konania. Žalobcovia 3a/ až 3c/ dovolanie nepodali.

6. K vyjadreniu žalovaných 1/ a 2/ sa vyjadrili žalobcovia 1/ a 2/, ktorí uvádzali svoje výhrady ku skutkovému stavu veci. V reakcii na toto vyjadrenie podali žalovaní 1/ a 2/ ďalšie vyjadrenie, ktoré spochybňovalo tvrdenia žalobcov 1/ a 2/.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a naň oprávnenými osobami (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8 Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť veci v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že tato nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9.1. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

9.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu

spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

9.3. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f/ CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

9.4. V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

9.5. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. e/ CSP:

10. Dovolatelia namietali vadu konania podľa § 420 písm. e/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

10.1. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované ako judikát R 59/1997, v zmysle ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne. Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny aj vo vzťahu k § 420 písm. e/ CSP. Z uvedeného tiež plynie, že pokiaľ dovolací súd pristupuje k vecnému preskúmaniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. e/ CSP, ktorý je vymedzený dôvodmi ktoré, boli uplatnené aj v námietke zaujatosti podanej sporovou

stranou (§ 52 CSP), stráca tu opodstatnenie argumentácia ohľadom správnosti v postupe súdu o (ne)predložení takejto námietky zaujatosti nadriadenému súdu (§ 53 CSP).

10.2. Podľa § 49 ods. 1 a 3 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. (§ 49 ods. 1 CSP). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 3 CSP).

10.3. Mgr. Lýdia Stehurová k námietke zaujatosti uviedla, že žalovanú 2/ nepozná, nie je s ňou v žiadnom vzťahu, nikdy ju nevidela, nestretla. Nemá vzťah k sporu ani k stranám ani k ich právny zástupcom.

10.4. Účelom § 49 CSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo intervenientom, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť, ale aj vtedy, ak získa o veci poznatky iným než procesným spôsobom),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Pri posudzovaní zaujatosti označenej sudkyne o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

Súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Nestrannosť sa spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane).

Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovávanía a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, alebo presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť

pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu (spravidla účastníka) uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je teda to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných preukázaných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESEP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Žalobcovia na základe informácií získaných od X. B. (sestry žalobcov), tvrdia, že medzi sudkyňou a žalovanou 2/ má ísť o vzťah priateľský (čo všeobecne a demonštratívne odvodzujú od - „osobných návštev“ i toho, že žalovaná 2/ ako sekretárka mala pôsobiť u advokáta JUDr. J. O.) - k ich preukázaniu neponúkajú bližšiu konkretizáciu ani nepredkladajú a neoznačujú žiadne ďalšie konkrétne dôkazy mimo čestného prehlásenia X. B. Vyjadrenie zákonnej sudkyne neindikujú v tejto rovine odôvodnené pochybnosti, nepotvrdzujú tvrdenia žalobcov a tieto eliminujú vysvetlením, že sudkyňa žalovanú 2/ nepozná, nie je s ňou v žiadnom vzťahu, nikdy ju nevidela, nestretla (viď vyjadrenie sudkyne na č.l. 386 spisu). Pokiaľ nedôjde k preukázaniu konkrétnych pochybností, nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti namietaného sudcu ani zo širšieho objektívneho hľadiska.

Pre vysvetlenie možno uviesť, že vzťahom priateľským sa vo všeobecnosti chápe hlboký (až emocionálny) vzťah založený na dôvere, úprimnosti, družnosti, priateľskosti, vzájomnej pomoci, tolerancii, porozumení, ale aj účasti na spoločnom duševnom i duchovnom živote a pod. Je preto dôležité odlišovať priateľstvo od iných medziľudských vzťahov (sp.zn. 8Nc 12/2014).

Žalobcovia ďalej spochybňujú nestrannosť sudkyne s ohľadom na - profesionálny vzťah advokáta a klienta - v ktorom advokátom má byť manžel sudkyne, ktorý v inom spore má zastupovať klienta, ktorým má byť žalovaný 1/.

Pri rozhodovaní, či uvádzané okolnosti prezrádzajú nedostatok nestrannosti sudkyne (z objektívnych

aspektov), a teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyššie citovanej judikatúry ESLP, ktorá vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja účastníka, ale podľa objektívnych symptómov - rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, ktoré sa ale musia preukázať (obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 8Nc 26/2014, sp.zn. 8 Nc 34/2014, sp.zn. 8Nc 36/2014 a iné).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zásade na nestrannosť sudcu nemôže mať vo všeobecnosti vplyv to, že manžel sudcu pôsobí ako advokát a vykonáva túto profesionálnu činnosť, pokiaľ táto neprekračuje tomu zodpovedajúce medze, objektívne nie je daný dôvod pre pochybnosti o nezaujatosti, lebo táto skutočnosť sama osebe ešte nesvedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 49 CSP. Profesionalita výkonu oboch funkcií, tak sudcu, ako aj advokáta by mala byť dostatočnou zárukou nestrannosti sudcu (k profesionálnym vzťahom porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7 Nc 1/2012, sp.zn. 7 Nc 35/2012, 8 Nc 6 /2014, sp.zn. 1 Nc 9/2012, sp.zn. 1 Nc 8/2010, sp.zn. 8 Nc 8/2014, 5 Nc 2/2016 a iné). Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane vo viacerých veciach poukazuje na ustanovenie čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré sudcovi nielen výslovne priznáva nezávislosť výkonu funkcie sudcu, ale súčasne prostredníctvom iných právnych predpisov zabezpečuje garancie bežné v demokratickej spoločnosti na ničím nerušený výkon funkcie sudcu (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. novembra 2012, sp.zn. 8Ndz/4/2012). Žiada sa tiež uviesť, že sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslušných v znení zmien a doplnkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca (v rámci prejednávania a rozhodovania konkrétneho sporu) zachovávať k veci, účastníkom konania a k ich zástupcom vždy vecný a profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupu od veci, od účastníkov konania a od všetkého, čo súvisí s prejednávaním veci v súdnom konaní, je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva.

O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovať vecný prístup za každých okolností. Svojím správaním má dbať na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. Musí mať dostatok schopnosti ovládať svoje konanie aj sféru svojich vnútorných pocitov. Súčasťou vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a k účastníkom konania je napr. aj schopnosť sudcu vyrovnávať sa vnútorne s prípadnými námietkami účastníkov v priebehu i mimo konania, ako aj s eventuálnou kritikou jeho konania, ktorá môže mať rozmanitú podobu (porovnaj R 47/1998). Pokiaľ by sudca (mimo iného) takúto schopnosť nemal, spochybňovalo by to jeho spôsobilosť vykonávať funkciu sudcu. Treba pripomenúť, že nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho naplnenia (poskytovania) spravodlivosti.

Vychádzajúc z oboch uvedených hľadísk (objektívnej a subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti), Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil naplnenie predpokladov v zmysle § 49 CSP zakladajúcich pochybnosti o nezaujatosti Mgr. Lýdií Stehurovej. Obsah dovolacej námietky ani stanovisko zákonnej sudkyne neprehrádzajú existenciu takého vzťahu alebo konkrétnej skutočnosti (nestačí len okolnosť všeobecná), pre ktorú by bolo možné mať pochybnosti o nezaujatosti namietanej sudkyne k veci, k účastníkom konania, alebo k ich zástupcom, teda, že vo veci konala a rozhodovala nie nezaujatá sudkyňa.

10.5. Vo vzťahu k námietke dovolateľov, že neboli upovedomení o zmene sudkyne ani o dôvodoch tejto zmeny, dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že dovolatelia nedostatky vo vzťahu ku konaniu na súde prvej inštancie nenamietali v rámci odvolacieho konania vyvolaného ich odvolaním. Ak potom dovolatelia uvedenú námietku neuplatnili v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by

fakticky preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť. Dovolanie tak nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (obdobne R 73/2019, a ďalšie 7Cdo 161/2019, 4Cdo 122/2020, 4 Cdo 40/2019, 8 Cdo 140/2018, 8 Cdo 157/2018). Uvedená námietka prípustnosť dovolania nie je spôsobilá založiť.

10.6. Dovolací súd ďalej vychádza z toho, že podľa dodatku č. 2 k Rozvrhu práce na rok 2016 Mgr. Lýdii Stehurovej boli účinnosťou od 9. februára 2016 pridelené všetky veci zákonnej sudkyne Mgr. Zlatice Výsockej a všetky veci porosudkovej agendy a to podľa pripojeného zoznamu, ktoré boli Dodatkom č. 7 k RP na rok 2014 (Spr 1882/14) v spojení s opravou Dodatku č. 7 k RP na rok 2014 (Spr 340/15) a Doplnkom k Dodatku č. 5 k RP na rok 2015 (Spr 691/15) prerozdelené do jednotlivých senátov. Opatrením z 9. februára 2016 (č. l. 333) predsedníčka súdu Okresného súdu Čadca z dôvodu vymenovania do funkcie sudcu prideliť tento spis Mgr. Lýdii Stehurovej po sudkyňi Mgr. Zlatice Výsockej, pretože mala prerušený výkon funkcie sudcu. Rozvrh práce neprezrádza, aby mal byť súd prvej inštancie obsadený nesprávne.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP:

11. Žalobcovia 1/ a 2/ vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

11.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľmi namietanej procesnej vade.

11.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Dovolatelia, vychádzajúc z obsahu dovolania, prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z § 420 písm. f/ CSP a k tomu dovolaciemu dôvodu uvádzajú, že a/ odvolací a prvoinštančný súd v rozpore s §

470 ods. 2 CSP aplikovali ustanovenia § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, b/ odvolací a prvoinštančný súd nesprávne vyhodnotili dôkazy, nesprávne nepripustili ďalšie dôkazy a nesprávne zistili skutkový stav, c/ odvolací súd na prejednanie ich odvolania nenariadil pojednávanie a d/ nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia.

12.1. Podľa § 153 ods. 1, 2 a 3 CSP strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. (ods. 1) Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. (ods. 2) Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej. (ods. 3)

Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

12.2. Z citovaných ustanovení vyplýva, že sudcovská koncentrácia (§153 CSP) je pre tento spor vylúčená, čo ale nevylučuje uplatnenie zákonnej koncentrácie konania (§154 CSP, ktorú v určitej miere poznal i Občiansky súdny poriadok (§ 120 ods. 4 OSP), poučenie na č.l. 38 súdneho spisu. Za tejto procesnej situácie je potrebné posúdiť, či zamietnutie žiadosti žalobcov o odročenie pojednávania za účelom označenia a predloženia ďalších dôkazov k otázke vydržania práva zodpovedajúce vecnému bremenu bolo v súlade s § 183 CSP, podľa ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Odročenie pojednávania predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, že vec sa má rozhodnúť na prvom pojednávaní. Typickým dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania je, že strana sporu alebo jej zástupca nie sú schopní predniesť rozhodujúce skutkové tvrdenia a označiť alebo predložiť dôkazy na ich preukázanie, pričom za týmto účelom im súd poskytne dodatočnú lehotu (odročenie pojednávania za účelom doplnenia dokazovania). Pretože v danom spore súd prvej inštancie už žalobcov dňa 5. marca 2013 vyzval (č.l. 289 - 292), aby produkovali tvrdenia a dôkazy k predpokladom vydržania vecného bremena, čo žalobcovia využili o čom svedčí ich podanie z 28. augusta 2013 (č.l. 296 - 300 spisu), na ktoré pri rozhodovaní súd prvej inštancie vzal na zreteľ, preto žiadosť žalobcov o poskytnutie ďalšej príležitosti nemožno považovať za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania. Je potrebné vziať na zreteľ, že v sporom konaní je povinnosťou žalobcu už v žalobe uviesť pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností a označiť dôkazy na preukázanie rozhodujúcich skutočností (§ 132 CSP). Súd prvej inštancie od podania žaloby až po vyhlásenie uznesenia o skončení dokazovania vytvoril dostatočný priestor žalobcom, aby mohli naplniť povinnosť predniesť rozhodné tvrdenia a v nadväznosti na tieto i naplniť povinnosť označiť dôkazy na preukázanie týchto tvrdení. Žalobcovia uvedené procesné práva i povinnosti realizovali. Dovolateľom sa v tejto súvislosti nepodarilo spochybniť procesný postup súd prvej inštancie.

13. Podľa názoru dovolateľov došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces aj tým, že odvolací súd na prejednanie jej odvolania nenariadil pojednávanie.

13.1. Podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

13.2. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, keď uviedol, že „Okresný súd v súdnej veci vykonal aj dokazovanie v akceptovateľnom rozsahu a z dokazovania zistené skutočnosti nepreukázali žalobcami tvrdenú existenciu práva prechodu/titulom vecného bremena vydržaním/výkonom práva prechodu cez žalovanú parcelu vo vlastníctve žalovaných.“ (pozri bod 61. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), preto je namieste záver, že odvolací súd nemal dôvod

dokazovanie zopakovať, či doplniť (§ 384 ods. 1, 2 CSP). Dovolatelia v tomto smere poukazovali na bod 8. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorý však predstavuje iba zhrnutie časti odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 CSP). Keďže pre nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý plne zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

14. Z viacerých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je porušením ústavou a Dohovorom garantovaného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. A to z viacerých aspektov dotýkajúcich sa kvalitatívnej stránky odôvodňovania súdnych rozhodnutí.

14.1. Z čiastkových analýz doterajšej judikatúry možno vyvodiť niektoré nasledujúce požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré by mal súd v odôvodnení svojho rozhodnutia rešpektovať. Medzi tieto možno zaradiť požiadavky o zákaze vnútornej rozpornosti argumentácie (požiadavka relevantnosti, jasnosti, presnosti a konkrétnosti argumentu), povinnosť odôvodniť odklon od existujúcej judikatúry, povinnosť „vyrovnať sa“ s ústavnoprávnym argumentom a názormi právnej vedy, možnosti odvolacieho súdu prevziať argumenty prvostupňového súdu a iné.

14.2. Treba mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). V posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Odvolací súd jasným, rozhodným, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, poskytol primerané odpovede na odvolacie námietky; jeho úvahy a z nich vyvedené závery, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Odvolací súd teda procesne nekonal nesprávne, spôsobom znátočným, ktorým by žalobcom 1/ a 2/ znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

14.3. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľov, že súd prvej inštancie a odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnili spôsobom zodpovedajúcim sa zákonu. Súd prvej inštancie v bodoch 20. - 30. dostatočným spôsobom vysvetlil, že je daný naliehavý právny záujem podanej určovacej žalobe, pretože žalobcami tvrdený faktický stav nezodpovedá stavu evidenčnému. Žalobcovia v danom prípade neuniesli bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno, pretože neprodukovali tvrdenia v takej konkrétnej rovine, aby bolo možné určitým spôsobom preskúmať kedy a medzi kým došlo k uzavretiu dohody o práve prechodu, čo bolo jej obsahom, či používanie prechodu na pešiu chôdzu, konský povoz za účelom obrábania poľnohospodárskej pôdy, ako často, či právo prechodu sa viaže k osobe alebo k nehnuteľnosti, ak áno, ku ktorej. Nevyhnutnou podmienkou daného spôsobu nadobudnutia vecného bremena je oprávnená držba, existencia právneho dôvodu, z ktorého istý subjekt so zreteľom na všetky okolnosti môže objektívne vyvodzovať a byť v dobrej viere, že z určitého právneho vzťahu mu patrí právo k cudzej veci, ktoré je spôsobilé byť obsahom vecného bremena a že vlastník je povinný strpieť výkon tohto práva. Z vykonaného dokazovania (najmä z výsluchov svedkov), že v minulosti nehnuteľnosti žalovaných slúžili ako prístupová cesta k domom, súd prvej inštancie poukázal na to, že aj keby vlastník, resp. podielový spoluvlastník v tom čase trpel prechod žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, ktorí neboli vlastníkmi, či podielovými spoluvlastníkmi cez spornú nehnuteľnosť, čo však nie je dôkazom, že bolo dohodnuté právo prechodu, ktoré vydržali žalobcovia do vlastníctva, bez ohľadu na tvrdenia žalovaných, že žalobcovia svoje právo prechodu nevykonávali nerušene a teda neboli dobromyseľní vo výkone práva, nepovažoval za relevantné, keď neboli naplnené samotné predpoklady

pre vydržanie. V danom prípade na pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vyhlásený, strana žalobcov odkazovala na to, že žalobca 1/ odvodzoval svoje právo od súhlasu X. B. a žalobcovia 2/ a 3/ od svojich právnych predchodcov W. a W. Š. zapísaných pôvodne v pozemkovej knihe. Tieto skutočnosti samé o sebe nepreukazujú titul vyžadovaný uvedeným zákonným ustanovením § 134 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ strana žalobcov poukazovala na to, že v danom prípade ide o právo viažuce sa k osobám, a to k žalobcom (in personam), súd je toho názoru, že vecné bremená, ktoré sú spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, medzi ktoré patrí aj vecné bremeno, ktorému zodpovedá právo cesty - prechodu alebo prejazdu cez susedný pozemok, pôsobia in rem. Zatiaľ čo vecné bremená, v ktorých oprávnenia slúžia určitej osobe a sú na túto osobu viazané, pôsobia in personam. Takémuto vecnému bremenu zodpovedá napríklad právo doživotného užívania určitej nehnuteľnosti, resp. jej časti a podobne, takéto právo nemožno zmluvne prevádzať a neprechádza na inú osobu. Súd prvej inštancie tiež poukázal na to, že existovali pochybnosti ohľadom toho, že im právna predchodkyňa žalovaných bránila vo výkone práva prechodu, žalobcovia chceli so žalovanými uzavrieť aj zmluvu o zriadení vecného bremena a aj preto u žalobcov nemožno hovoriť o dobromyseľnosti. Právny predchodcovia žalobcov užívali sporné nehnuteľnosti ako podieloví spoluvlastníci, preto nepotrebovali osobitný titul. Súd prvej inštancie sa vyporiadal aj s ostatnými dôvodmi vzniku vecného bremena a možného podielového spoluvlastníctva. Odvolací súd sa v bodoch 57. - 69. odôvodnenia rozhodnutia preukázateľným spôsobom vyporiadal s odvolacími námietkami žalobcov. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia neuviedli, na základe akého konkrétneho titulu im malo vzniknúť právo prechodu cez parcelu žalovaných in personam. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ svedkyňa X. B. nepotvrdila, že by v prospech žalobcu 1/ právo prechodu zriadila, z jej výsluchu vyplýva, že po sporných nehnuteľnostiach všetci chodili. Pokiaľ právni predchodcovia žalobcov mali zriadené osobné vecné bremeno, toto ich oprávnenie neprechádza na právnych nástupcov. Ak na prístup k svojim domom právni predchodcovia žalobcov využívali sporné nehnuteľnosti, nevykonávali právo k cudzej veci, ale užívali svoju parcelu na prechod ako predmet svojho podielového spoluvlastníctva. Ak žalobcovia tvrdili, že im vzniklo právo vecného bremena prechodu výkonom práva (v rozsahu a spôsobom výkonu ako v žalobe vymedzili) cez sporné nehnuteľnosti, ktoré právo odvodzujú od dohody ešte bývalých podielových spoluvlastníkov pozemnoknižnej parcely bolo nutné, aby v žalobe uviedli konkrétne skutočnosti (vrátane aj časových údajov), z ktorých po zániku podielového spoluvlastníctva právnych predchodcov vyvodzujú vstup do držby práva vecného bremena prechodu cez sporné nehnuteľnosti aktuálne vo vlastníctve žalovaných, na základe ktorého konkrétneho titulu ich právni predchodcovia (prípadne žalobcovia) vstúpili do držby práva (ak týmto titulom mala byť dohoda so spoluvlastníkmi, kedy, medzi kým takáto dohoda vznikla, v ktorom konkrétnom roku a s akým obsahom takáto dohoda bola uzatvorená). Takéto konkrétne skutočnosti žalobcovia neuvádzali ani v odvolaní. Na vydržanie práva nepostačuje iba presvedčenie nadobúdateľa, o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí, ani v domnienke, že užíva verejnú cestu a nepostačuje ani ústny súhlas vlastníka s prechádzaním cez pozemok. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia nemôže spôsobiť ani skutočnosť, že súd prvej inštancie nad rámec odôvodňoval, prečo nemohlo dôjsť k vzniku vecného bremena z iného dôvodu. Dovolací súd nezdieľal názor dovolateľa o arbitrárnosti, zmätočnosti, či nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Správnosťou právneho posúdenia veci sa dovolací súd nemal možnosť zaoberať vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

14.4 Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP ani paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonaní všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávnom vyhodnotení niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane ústavný súd vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6

Základných princípov CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

14.5. Dovolací súd v danej súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30. septembra 2010, podľa ktorého skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predloženej sťažovateľkou, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa ústavného súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní. Konanie všeobecných súdov v právnej veci sťažovateľky však takéto vady nevykazuje.“

14.6. Dovolací súd v uznesení z 28. októbra 2020, sp. zn. 7Cdo/205/2019, vychádzajúc z vyššie uvedenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018 poukázal na to, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím argumentom je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (5Cdo/151/2019). O taký prípad ale v tomto spore nešlo.

14.7. Čo sa týka námietky, že súd vykonal dôkaz - rozsudkom vo veci sp. zn. 4C/219/2001 - dovolací súd nad rámec poukazuje na to, že táto skutočnosť nebola namietaná v odvolacom konaní a zároveň zo strany súdu prvej inštancie išlo len o chybu v písaní, z bodu 18. odôvodnenia jeho rozsudku je zrejmé, že opisoval skutočnosti vyplývajúce z rozsudku Okresného súdu Čadca sp. zn. 4C/219/61 zo 6. júna 1962 (č.l. 384) s ktorým sa žalobcovia mali možnosť oboznámiť a mali možnosť sa k nemu vyjadriť už v priebehu prvoinštančného konania, tiež na pojednávaní z 19. mája 2017, na ktorom právni zástupcovia strán voči súdu prehlásili, že nežiadajú spis 4C/219/61 ani žiadnu z listín, ktoré tvoria jeho obsah, oboznamovať (č.l. 310 spisu).

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP:

15. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15.2. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna

úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

15.3. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd ex officio neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

15.4. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že má ísť o otázku riešenú odvolacím súdom a to buď o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), alebo o procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

15.5. Dovolatelia podaným dovolaním uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda tvrdia, že ich dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V tejto časti dovolania rozsiahlo polemizujú so zisteným skutkovým stavom ako aj právnym posúdením veci súdmi nižších inštancií.

15.6. Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nezodpovedá právnej úprave. Ex officio ingerencia odvolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatúry odvolacieho súdu, by mohla byť neprípustným súdnym zásahom narušajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého procesu garantujúceho nestrannosť a nezávislosť sudcov i princípov rovnosti (vrátane „rovnosti zbraní“) a kontradiktórnosti civilného sporového konania. Z uvedeného plynie, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľky (porovnaj IV. ÚS 372/2020). Dovolací súd pritom rešpektuje limity práva na prístup k súdu, v zmysle ktorých právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesným obmedzeniam a formalitám, pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t.j. aby nebolo svojvoľné (rozsudok Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu). Je legitímnym cieľom vyžadovať, aby kvalifikovaný zástupca dovolateľky náležitým spôsobom vymedzil dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania. Dovolací súd v tomto prípade nerezignoval na svoju povinnosť vykladať podmienky prípustnosti dovolania tak, aby bola naplnená ústavou ustanovená povinnosť súdov poskytovať jednotlivcom ochranu základných práv a slobôd (k tomu porovnaj napr. I.ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012). Dovolací súd sa pokúsil autenticky porozumieť dovolateľom - ich textu ako celku, ale na druhej strane, nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Má ísť o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedali dovolatelia, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu uplatneného dovolacieho dôvodu (porovnaj III. ÚS 223/2021).

15.7. Pokiaľ dovolatelia, pri spochybňovaní správnosti právneho posúdenia veci, súdom vytýkajú i nesprávne zistený skutkový stav veci, skutkový stav modifikujú na podklade nimi vyhodnoteného dokazovania, k dovolaniu prikladajú ďalšie dôkazy (napr. listiny), dovolací súd pripomína, že dovolaním formulovaným v zmysle § 421 CSP sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Dovolací súd nie je súdom skutkovým, sám dokazovanie nevykonáva a je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Pokiaľ za tejto procesnej situácie dovolatelia formulujú aj vlastné právne závery, treba uviesť, že ich argumentácia (vrátane formulovaných otázok, niektoré z nich sú aj skutkového charakteru) stojí mimo skutkového i právneho rámca tohto prípadu, tak ako ho definovali konajúce súdy.

Súdy v danej veci vychádzali z toho, že žalobcovia nepreukázali právny dôvod (titul), na základe ktorého odvodzovali právo prechodu; ich právní predchodcovia užívali nehnuteľnosti z titulu podielového spoluvlastníctva. Žalobcovia teda podľa súdov neuniesli v tomto smere tvrdenia ani dôkazné

bremeno. Súd nižších inšancií nemali za to, že v minulosti došlo k uzavretiu dohody o zriadení vecného bremena (ani v ústnej forme) a teda, že tu nebol preukázaný titul pre nadobudnutie práva zodpovedajúce vecnému bremenu. Dovolatelia formulovali 13 právnych otázok, žiadna z nich však nesmeruje k (ne)preukázaniu právneho dôvodu (titulu) o vstupe do oprávnenej držby pri vydržaní vecného bremena. Dovolatelia len polemizujú so správnosťou právnych záverov súdov, aplikáciu súčasne platného a účinného Občianskeho zákonníka (zák. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien) nespochybňujú. Formulované právne otázky nesmerujú k spochybneniu rozhodného právneho záveru, na ktorom odvolací súd (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvej inštancie) v tejto veci založil svoje rozhodnutia. Pre vec samú majú také otázky len akademický prínos. Zo znenia právnej úpravy (§ 130 ods. 1 a § 134 OZ) možno dôvodiť, že ako podmienka vydržania nepostačuje subjektívne presvedčenie držiteľa o tom, že mu vec alebo právo patrí, ale je potrebné, aby držiteľ bol v dobrej viere „so zreteľom ku všetkým okolnostiam“. Teda najmä dôvodu vydržania (titulu). Z neho totiž vyplýva nie len obsah tohto práva (jednotlivé povinnosti i oprávnenia), ale i jeho charakter (in rem, in personam). Význam titulu pri vstupe do oprávnenej držby pri vydržaní vecných práv dovolací súd riešil vo viacerých rozhodnutiach (napr. Správa o rozhodovaní súdov vo veciach vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam Cpj 69/83 z 30. marca 1982, 3MCdo/7/2008, 5Cdo 87/2010, 3Cdo 147/2016, R 37/92 a iné). Okolnosti svedčiace pre záver o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia (titulu) a svedčiace o poctivosti tohto dôvodu nadobudnutia - oprávnenej držby, ako základného predpokladu vydržania. K titulu vstupu do oprávnenej držby treba uviesť, že k naplneniu dobrej viery nestačí, keď tvrdené „právo“ k nehnuteľnosti bolo dlhodobo vykonávané, ani či vlastník nehnuteľnosti jeho výkonu bránil, poprípade, že bolo vykonávané „od nepamäti“ napríklad i inými obyvateľmi obce a pod. Nadobúdateľovo presvedčenie o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí, že nekoná bezprávne, musí byť podložené dôvodom oprávňujúcim k takémuto presvedčeniu, teda okolnosťami svedčiacimi o poctivosti nadobudnutia. (Bulletin NSČR č. 26/88).

16. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcov 1/ a 2/ nevyplýva. So zreteľom na uvedené dovolací súd preto dovolanie žalobcov 1/ a 2/ v časti, v ktorej namietali vady zmätočnosti podľa § 420 písm. e/ a f) CSP odmietol v zmysle § 447 písm. c) CSP a v časti, v ktorej namietali nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP, odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

17. Žalovaní 1/ - 2/ boli v dovolacom konaní úspešní a preto im dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcom 1/ a 2/ plný nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.